Año XXXII Lúnes 31 de Agosto de 1896 Núm. 17.

BOLETIN ECLESIÁSTICO

DEL

OBISPADO DE VITORIA

SUMARIO - Encíclica *Satis cognitum*, (conclusiòn).—Seminario conciliar, anunciando la matrícula para el curso de 1896 á 1897.—Id. alumnos premiados —Ejercicios espirituales Sres. Sacerdotes que los han practicado en la 1.ª tanda.—Socios del Congreso eucarístico nacional de Lugo.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
LEONIS DIVINA PROVIDENTIA PAPAE XIII
EPISTOLA ENCICLICA

Ad patriarchas primates archiepiscopos episcopos aliosque locorum ordinarios pacem et communionem cum Apostolica Sede Habentes.

DE VNITATE ECCLESIAE

Venerabilibus fratribus patriarchis primatibus archiepiscopis episcopis aliisque locorum ordinariis pacem et communionem cum Apostolica Sede habentibus.

LEO PP. XIII

VENERABILIBUS FRATRES SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

(Conclusión.)

Iesus Christus igitur summum rectorem Ecclesiae Petrum dedit, idemque sanxit ut eiusmodi magis-

tratus saluti communi ad perennitatem institutus, ad successores hereditate transferretur, in quibus Petrus ipse esset auctoritate perpetua superstes. Sane insigne illud promissum beato Petro fecit, praeterea nemini: «Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam (1).—Ad Petrum locutus est Dominus: ad unum, ideo ut unitatem fundaret ex uno (2).—Nulla siquidem oratione praemissa... tam patrem eius, quam ipsum nomine appellat (*Beatus es Simon Bar Iona*), et Simonem eum non iam vocari patitur, eum sibi prosua potestate iam tum ut suum vindicans, sed congrua similitudine Petrum á petra vocari placuit, puta super quem fundaturus erat suam Ecclesiam» (3). Quo ex oraculo liquet, Dei voluntate iussūque Ecclesiam in beato Petro, velut aedes in fundamento consistere. Atqui fundamenti propria natura et vis est, ut cohaerentes efficiat aedes variorum coagmentatione membrorum, itemque ut operi sit necessarium vinculum incolumitatis ac firmitudinis: quo sublato, omnis aedificatio collabitur. Igitur Petri est sustinere Ecclesiam tuerique non solubili compage connexam ac firmam: Tantum vero explere munus qui possit sine potestate iubendi, vetandi, iudicandi, quae vere proprieque *iurisdictio* dicitur? Profecto non nisi potestate iurisdictionis stant civitates resque publicae. Principatus honoris hac pertenuis illa consulendi monendique facultas, quam *directionem* vocant, nulli hominum societati admodum prodesse neque ad unitatem neque ad firmitudinem queunt. Atque hanc, de qua loquimur, potestatem illa declarant et confirmant: «Et portae inferi non praevalebunt adversus eam.—Quam autem eam? an

(1) Mat. XVI, 18.

(2) S. Pacianus, ad Sempronium, epist III, n. 11.

(3) S. Cyrilus Alexandrinus, *In Evang. Ioan.* lib. II. in cap. I, v. 42.

enim petram supra quam Christus aedificat Ecclesiam? an Ecclesiam? Ambigua quippe locutio est: an quasi unam eamdemque rem, petram et Ecclesiam? Hoc ego verum esse existimo, nec enim adversus petram super quam Christus Ecclesiam aedificat, nec adversus Ecclesiam portae inferi praevalebunt» (1). Cuius divinae sententiae ea vis est: quamcumque visi invisique hostes vim, quascumque artes adhibuerint, numquam fore ut fulta Petro Ecclesia succumbat aut quoquo modo deficiat: «Ecclesia vero tamquam Christi aedificium, qui sapienter aedificavit «domum suam supra petram», portarum inferi capax non est, praevalentium quidem adversus quemcumque hominem, qui extra petram et Ecclesiam fuerit, sed invalidarum adversus illam» (2). Ergo Ecclesiam suam Deus idcirco commendavit Petro, ut perpetuo incolumem tutor invictus conservaret. Eum igitur auxit potestate debita: quia societati hominum re et cum effectu tuendae, ius imperii in eo qui tuetur est necessarium. Illud praeterea Iesus adnexuit: *Et tibi dabo claves regni caelorum*. Plane loqui de Ecclesia pergit, quam paullo ante nuncuparat, *suam*, quamque ipsam velle se in Petro dixit, tamquam in fundamento, statuere. Expressam non modo *aedificii*, sed etiam *regni* imaginem gerit Ecclesia: ceteroqui insigne usitatum imperii claves esse, nemo nescit. Quapropter *claves regni caelorum* cum Iesus dare Petro pollicetur, potestatem et ius in Ecclesiam pollicetur daturum: «Filius vero et Patris et sui ipsius cognitionem per totum orbem illi (Petro) disseminare commisit, ac mortali homini omnem in caelo potestatem dedit, dum claves illi tradidit, qui Ecclesiam per totum orbem terrarum extendit, et caelis firmiorem monstravit. (3) *Concinunt cetera*:

(1) Origenes *Comment. in Matth.*, tom. XII, n. 11.
(2) Ib.
(3) S. Ioannes Chrysostomus, Hom. LIV, *in Matth.*, n. 2.

Quodcumque ligaverit super terram, erit ligatum et in caelis, et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in caelis». Ligandi solvendique translata locutio ius ferendarum legum, item iudicandi vindicandique designat potestatem. Quae quidem potestas tantae amplitudinis virtutisque dicitur fore, ut quaelibet decreta eius rata sit habiturus Deus. Itaque summa est planeque sui iuris, quippe quae nullam habet in terris superiorem gradu, Ecclesiamque totam et quae sunt Ecclesiae commisa, universa complectitur.

Promissum exsolvitur, quo tempore Christus Dominus, post anastasim suam, cum ter a Petro, num se diligeret plus quam ceteri, quaesisset, praecipientis in modum ei, *Pasce*, ait, *agnos meos... pasce oves meas* (1) Nimirum quotquot essent in ovili suo futuri, omnes illi velut pastori commitit: «Dominus non dubitat, qui interrogat, non ut disceret, sed ut doceret, quem elevandus in caelum amoris sui nobis velut vicarium relinquebat... Et ideo quia solus profitetur ex omnibus, omnibus antefertur... perfectiores ut perfectior gubernaret» (2) Illa vero sunt pastoris officia et partes, gregi se praebere ducem, eumdemque sospitare salubritate pabulorum, prohibendo pericula, cavendo insidias, tutando a vi: brevi, regendo, gubernando. Cum igitur Petrus est gregi christianorum pastor impositus potestatem accepit gubernandi omnes homines, quorum saluti Iesus Christus profuso sanguine prospexerat: *Cur sanguinem effudit? Ut has emeret oves, quas Petro et successoribus eius tradidit* (3).

Quoniamque immutabilis communione fidei christianos omnes oportet esse invicem coniunctos, idcirco suarum virtute precum Christus Dominus impetravit Petro, ut in gerenda potestate num-

(1) Ioan: XXI, 16-17.
(2) S. Ambrosius, *Exposit. in Evang. secundum Lucam*, lib. X, nn 175-176.
(3) S. Ioanes Chrysostomus, *De Sacerdotio*, lib. II.

quam fide laberetur: *Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua* (1). Eidem praeterea mandavit ut, quoties tempora postularent, ipse impertiret fratribus suis lumen animi et robur: *Confirma fratres tuos* (2) Quem igitur fundamentum Ecclesiae designarat, eumdem esse vult columen fidei: «Cui propria auctoritate regnum dabat, huius fidem firmare non poterat, quem cum petram dicit, firmamentum Ecclesiae indicavit?» (3) Hinc ipse Iesus certa quaedam nomina, magnarum indicia rerum, quae «sibi potestate sunt propria, voluit esse Petro secum participatione communia» (4) nimirum ut ex communione titulorum appareret communio potestatis. Ita ipse, qui «lapis est angularis in quo omnis aedificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino» (5), Petrum velut *lapidem* statuit, quo fulta esse Ecclesia deberet. «Cum audisset «petra es» praeconio nobilitatus est. Quamquam autem petra est, non ut Christus petra, sed ut Petrus petra. Christus enim essentialiter petra inconcussa; Petrus vero per petram. Nam Iesus dignitates suas largitur, nec exhauritur... Sacerdos est, facit sacerdotes... petra est, petram facit» (6). Rex idem Ecclesiae, «qui habet clavem David: qui aperit et nemo claudit: claudit et nemo aperit» (7), traditis Petro *clavibus*, principem christianae reipublicae declaravit. Pariter pastor maximus, qui se ipse *pastorem bonum* nuncupat (8), *agnis atque ovibus suis* pastorem Petrum praeposuit: *Pasce agnos, pasce oves*. Quare Chrysostomus: «Exi-

(1) Luc. XXII, 32.
(2) Ib.
(3) S. Ambrosius, *De Fide*, lib. IV, n. 56.
(4) S. Leo M. sermo IV, cap. 2.
(5) Ephes. II, 21.
(6) Hom. *de Poenitentia*, n. 4 in appendice opp. S. Basilii.
(7) Apoc. III, 7.
(8) Ioan. X, 11.

mius erat inter Apostolos, et os discipulorum et coetus illius caput... Simul ostendens ei, oportere deinceps fidere, quasi abolita negatione, fratrum ei praefecturam committit... Dicit autem: Si amas me, fratribus praeesto» (1) Demum qui confirmat «in omni opere et sermone bono», (2) mandavit Petro ut *confirmaret fratres suos*. Iure igitur Leo magnus: «De toto mundo unus Petrus eligitur, qui et universarum gentium vocationi et omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesiae patribus praeponatur: ut quamvis in populo Dei multi sacerdotes sint multique pastores, omnes tamen proprie regat Petrus, quos principaliter regit et Christus» (3) Itemque Gregorius magnus ad Imperatorem Mauritium Augustum: «Cunctis evangelium scientibus liquet quod voce dominica sancto et omnium Apostolorum Petro principi apostolo totius Ecclesiae cura cummissa est... Ecce claves regni caelestis accepit, potestas ei ligandi ac solvendi tribuitur, et cura ei totius Ecclesiae et principatus committitur (4).

Eiusmodi autem principatum, quoniam constitutione ipsa temperationeque Ecclesiae, velut pars praecipua, continetur videlicet ut principium unitatis ac fundamentum incolumitatis perpetuae, nequaquam cum beato Petro interire, sed recidere in eius successores ex alio in alium oportuit: «Manet ergo dispositio veritatis, et beatus Petrus in accepta fortitudine petrae perseverans, suscepta Ecclesiae gubernacula non reliquit» (5). Quare Pontifices, qui Petro in episcopatu romano succedunt, supremam Ecclesiae potestatem obtinent iure divino. «Definimus, sanctam Apostolicam Se-

(1) Hom. LXXXVIII. *in Ioan.* n. 1.
(2) II. Thessalon II, 16.
(3) Sermo IV, cap. 2.
(4) *Epistolarum*, libV, epist. XX.
(5) S. Leo M. sermo III, cap. 3.

dem et Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, et ipsum Pontificem Romanum succesorem esse beati Petri principis Apostolorum et verum Christi vicarium totiusque Ecclesiae caput, et omnium christianorum patrem ac doctorem existere, et ipsi in beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem Ecclesiam a Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse; quemadmodum etiam in gestis oecumenicorum conciliorum et in sacris canonibus continetur» (1). Similiter Concilium Lateranense IV: «Romana, Ecclesia... disponente Domino super omnes alias ordinariae potestatis obtinet principatum, utpote mater universorum Christifidelium et magistra». Antecesserat consensus antiquitatis quae episcopos romanos sine ulla dubitatione sic semper observavit et coluit ut beati Petri legitimos successores. Quem vero lateat quot in eamdem rem extent et quam luculenta sanctorum patrum testimonia? Illud valde praeclarum Irenaei qui cum de Ecclesia romana dissereret, *ad hanc enim* inquit, «Ecclesiam propter potiorem principalitatem necesse est omnem convenire Ecclesiam» (2) Ac Cyprianus itidem de Ecclesia romana affirmat, eam esse «Ecclesiae catholicae radicem et matricem, (3) Petri Cathedram atque Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est. (4) Cathedram» Petri appellat quippe quam insidet Petri successor: *Ecclesiam principalem* ob principatum Petro ipsi et legitimis successoribus collatum: *unde unitas exorta*, quia in christiana republica caussa efficiens unitatis est Ecclesia romana. Quare Hieronymus iis verbis Damasum affatur: «Cum succes-

(1) *Concilium Florentinum.*
(2) *Contra Haereses*, lib. III, cap. 3, n. 2.
(3) Epist. XLVIII, ad Cornelium, n. 3.
(4) Epist. LIX, ad eumd., n. 14.

sore piscatoris et discipulo crucis loquor... Beatitudini tuae, id est Chatedrae Petri communione consocior. Super illam petram aedificatam Ecclesiam scio» (1). Sollemne illi est, catholicum hominem ex coniunctione cum romana Petri sede internoscere: *Si quis Cathedrae Petri iungitur meus est.* (2) Neque absimili ratione Augustinus, palam testatus, «in romana Ecclesia semper Apostolicae cathedrae viguisse principatum» (3) negat esse catholicum quicumque a fide romana dissentiat: «Non crederis veram fidem tenere catholicam, qui fidem non doces esse servandam romanam» (4). Item Cyprianus: Communicare Cum Cornelio, «hoc est cum catholica Ecclesia communicare». (5) Similiter Maximus Abbas hanc verae fidei veraeque communionis notam esse docet, subesse Pontifici romano: «Itaque si vult haereticus non esse neque audire, non isti aut illi satisfaciat... Festinet pro omnibus sedi romanae satisfacere. Hac enim satisfacta, communiter ubique omnes pium hunc et orthodoxum praedicabunt. Nam frustra solummodo loquitur, qui mihi similes suadendo sputat, et non satisfacit et implorat sanctissimae romanorum Ecclesiae beatissimum Papam, id est Apostolicam Sedem». Cuius rei causam rationemque in eo affirmat residere, quod «ab ipso incarnato, Dei Verbo, sed et omnibus sanctis synodis, secundum sacros canones et terminos, universarum quae in toto terrarum orbe sunt sanctarum Dei Ecclesiarum in omnibus et per omnia percepit et habet imperium, auctoritatem et potestatem ligandi et solvendi. Cum hoc enim ligat et solvit, etiam in caelo Ver-

---

(1) Epist. XV, ad Damasum, n. 2.
(2) Epist. XVI, ad Damasum, n. 2.
(3) Epist. XLIII, n. 7.
(4) Sermo CXX, n. 13.
(5) Epist. LV, n. 1.

bum. quod caelestibus virtutibus principatur». (1) Quod igitur erat in fide christiana, quod non una gens, aut una aetas, sed aetates omnes, et Oriens pariter atque Occidens agnoscere atque observare consueverat, id meminit, nullo contradicente, ad Ephesinam Synodum Philippus presbyter, a Pontifice legatus: «Nulli dubium est. imo saeculis omnibus notum, quod sanctus beatissimusque Petrus, Apostolorum princeps et caput, fideique columna, et Ecclesiae catholicae fundamentum, a Domino nostro Iesu Christo, salvatore humani generis ac redemptore, claves regni accepit, solvendique ac ligandi peccata potestas ipsi data est, qui ad hoc usque tempus et semper in suis successoribus vivit et iudicium exercet» (2). Eademque de re in omnium cognitione versatur Concilii Chalcedonensis sententia: *Petrus per Leonem... loquutus est* (3): cui vox Concilii Constantinopolitani III resonat, tamquam imago: «Summus nobiscum concertabat Apostolorum princeps: illius enim imitatorem et Sedis successorem habuimus fautorem... charta et atramentum videbatur, et per Agathonem Petrus loquebatur» (4) In formula catholicae professionis ab Hormisda conceptis verbis ineunte saeculo sexto, proposita, cui tum Iustinianus Imperator, tum Epiphanius, Ioannes, et Menna Patriarchae subscripserunt, illud est magna vi sententiarum declaratum: «Quia non potest Domini nostri Iesu Christi praetermitti sententia dicentis»: *Tu es Petrus et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.....* «haec, quae dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in Sede Apostolica citra maculam sem-

(1) *Defloratio ex Epistola ad Petrum illustrem.*

(2) Actio III.

(3) Actio II.

(4) Actio XVIII.

per est catholica, servata religio» (1) Nolumus quidem persequi singula: libet tamen formulam fidei meminisse, quam, Michael Palaeologus in Concilio Lugdunensi II professus est: «Ipsa quoque sancta romana Ecclesia summum et plenum primatum et principatum supper universam Ecclesiam catholicam obtinet, quem se abipso Dominoin beato Petro, Apostolorum principe sive vertice, cuius romanus Pontifex est successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter et humiliter recognoscit. Et sicut prae ceteris tenetur fidei veritatem defendere, sic et si quae de fide subortae fuerint quaestiones, suo debent iudicio definiri» (2).

Si Petri eiusque successorum plena ac summa potestas est ea tamen esse ne putetur sola Nam qui Petrum Ecclesiae fundamentum posuit, idem *elegit duodecim... quos et apostolos nominavit* (3) Quo modo Petri auctoritatem in romano Pontifice perpetuam permanere necesse est, sic Episcopi, quod succedunt Apostolis, horum potestatem ordinariam hereditate capiunt; ita ut intimam Ecclesiae constitutionem ordo episcoporum necessario attingat. Quamquam vero neque plenam neque universalem, ii neque summam obtinent auctoritatem, non tamen *vicarii* romanorum pontificum putandi, quia potestatem gerunt sibi propriam, verissimeque populorum, quos regunt, antistites *ordinarii* dicuntur.

Verum quia successor Petri unus est, Apostolorum permulti, consentaneum est perspicere quae sint istorum cum illo, divina constitutione, necessitudines.—Ac primo quidem coniunctionis episcoporum cum eo qui Petro succedit, non obscura est neque dubia necessitas: hoc enim soluto nexu, solvitur ac diffluit multitudo ipsa christianorum,

---

(1) Post Epistolam XXVI, ad omnes Episc. Hispaq., n. 4.

(2) Actio IV.

(3) Luc. VI, 13.

ita plane ut nullo pacto queat unum corpus conflare unumque gregem: «Ecclesiae salus in summi sacerdotis dignitate pendet, cui si non exsors quaedam et ab omnibus eminens detur potestas, tot in Ecclesia efficientur schismata, quot sacerdotes» (1) Idcirco ad id praestat advertere animum: nihil esse Apostolis seorsum a Petro collatum; plura seorsum ab Apostolis ac separatim Petro. Ioannes Chrysostomus in Christi edisserenda sententia (Ioan. XXI, 15) cum percontatus esset, «Cur, aliis praetermissis, de his Christus Petrum alloquitur»? omnino respondet: «Eximius erat inter Apostolos, et os discipulorum, et coetus illius caput» (2) Hic enim unus designatus a Christo est fundamentum Ecclesiae: ipsi *ligandi* copia *solvendique* permissa eidemque *pascendi* data potestas uni. Contra quidquid auctoritatis ac muneris accepere Apostoli, coniuncte cum Petro accepere: «Divina dignatio si quid cum eo commune ceteris voluit esse principibus, nunquam nisi per ipsum dedit, quidquid allis non negavit (3) Ut cum multa solus acceperit, nihil in quemquam sine ipsius participatione transierit» (4). Ex quo plane intelligitur, excidere episcopos iure ac potestate regendi, si a Petro eiusve successoribus scientes secesserint. Nam a fundamento, quo totum debet aedificium niti, secessione divelluntur; itaque exclusi *aedificio* ipso sunt: ob eamdemque caussam ab *ovili* seiuncti, cui dux est pastor maximus, *regnoque* extorres, cuius uni Petro datae divinitus claves.

Quibus rebus rursus noscimus in constituenda christiana republica caelestem descriptionem mentemque divinam. Videlicet cum Ecclesiam divinus auctor fide et regimine et communione

(1) S. Hyeronimus, Dialog. *Contra Luciferianos*, n. 9.
(2) Hom. LXXXVIII. *in Ioan.* n. 1.
(3) S. Leo M. sermo IV, cap. 2.
(4) Ib.

unam esse decrevisset Petrum eiusque successores delegit in quibus principium foret ac velut centrum unitatis. Quare Cyprianus: «Probatio est ad fidem facilis compendio veritatis. Loquitur Dominus ad Petrum»: Ego tibi dico, *inquit*, Quia tu es Petrus... «Super unum aedificat Ecclesiam. Et quamvis Apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat et dicat: sicut misit me Pater... tamen ut unitatem manifestaret, unitates eiusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit» (1). Atque Optatus Milevitanus; «Negare non potes, scire et in urbe Roma Petro primo Cathedram episcopalem esse collatam in qua sederit omnium Apostolorum caput Petrus, unde et Cephas appellatus est: in qua una Cathedra unitas ab omnibus servaretur: ne ceteri Apostoli singulas sibi quisque defenderent, ut iam schismaticus et peccator esset, qui contra singularem Cathedram alteram collocaret» (2). Unde est illa ipsius Cypriani sententia, cum haeresim tum schisma ex eo ortum habere gignique, quod debita supremae potestati obedientia abiicitur. «Neque enim aliunde haereses obortae sunt aut nata sunt schismata, quam inde quod sacerdoti Dei non obtemperatur ,nec unus in Ecclesia ad tempus sacerdos et ad tempus iudex vice Christi cogitatur» (3). Nemo igitur, nisi cum Petro cohaereat, participare auctoritatem potest, cum absurdum sit opinari, qui extra Ecclesiam est, eum in Ecclesia praeesse. Quare Optatus Milevitanus reprehendebat hoc nomine Donatistas: «Contra quas portas (inferi) claves salutares, accepisse leginus Petrum principem scilicet nostrum, cui a Christo dictum est: tibi dabo claves regni caelorum, et portae inferi non vincent eas, Unde est ergo, quod

(1) *De Unit. Eccl*, n. 4.
(2) *De Schism Donat.*, lib. II.
(3) Epist. XII, ad Cornelium, n. 5.

claves regni caelorum vobis usurpare contenditis, qui contra cathedram Petri... militatis»? (1)

Sed Episcoporum ordo tunc rite ut, Christus iussit, colligatus cum Petro putandus, si Petro subsit eique pareat: secus in multitudinem confusam ac perturbatam necessario delabitur. Fidei et communionis unitati rite conservandae non gerere honoris caussâ priores partes non curam ageres satis est; sed omnino auctoritate est opus vera eademque summa, cui obtemperet tota communitas. Quid enim Dei Filius spectavit, cum claves regni caelorum *uni* pollicitus est Petro? Summum fastigium potestatis nomine *clavium* eo loco designari *usus biblicus* et Patrum consentientes sententiae dubitari non sinunt. Neque secus interpretari fas est quae vel Petro separatim tributa sunt, vel Apostolis coniunctim cum Petro. Si ligandi, solvendi, pascendique facultas hoc parit in episcopis, succesoribus Apostolorum, ut populum quisque suum vera cum potestate regat, certe idem parere eadem facultas in eo debet, cui pascendi *agnos* et *oves* assignatum est. Deo auctore, munus: »Non solum pastorem (Petrum), sed pastorum pastorem (Christus) constituit: pascit igitur Petrus agnos, pascit et oves, pascit filios, pascit et matres: regit subditos, regit et praelatos quia praeter agnos et oves in Ecclesia nihil est» (2) Hinc illae de beato Petro singulares veterum locutiones, quae in summo dignitatis potestatisque gradu locatum luculente praedicant. Appellant passim «principem coetus discipulorum: sanctorum Apostolorum principem: chori illius coryphaeum: os apostolorum omnium: caput illius familiae: orbis totius praepositum: inter Apostolos primum: Ecclesiae columen. Quae omnia concludere Bernardus iis verbis videtur ad

(1) Lib. II, n. 45.

(2) S. Brunonis Episcopi Signiensis *Comment. in Ioan.* part. III, cap. 21, n. 55.

Eugenium Papam: «Quis es? Sacerdos magnus, summus pontifex. Tu princeps episcoporum, tu heres Apostolorum... Tu es, cui claves traditae, cui oves creditae sunt. Sunt quidem et alii caeli ianitores et gregum pastores; sed tu tanto gloriosius, quanto et differentius utrumque prae ceteris nomen hereditasti. Habent illi sibi assignatos greges singuli singulos, tibi universi crediti, uni unus, nec modo ovium, sed et pastorum, tu unus omnium pastor. Unde id probem quaeris. Ex verbo Domini. Cui enim, non dico episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolute et indiscrete totae commisae sunt oves? Si me amas, Petre, pasce oves meas. Quas? illius vel illius populos civitatis aut regiones, aut certi regni? Oves meas, inquit: cui non planum, non designasse aliquas, sed assignasse omnes? Nihil excipitur, ubi distinguitur nihil (1).

Illud vero abhorret a veritate, et aperte repugnat constitutioni divinae, iurisdictioni romanorum Pontificum episcopos subesse *singulos*, ius esse; *universos*, ius non esse. Haec enim omnis est caussa ratioque fundamenti, ut unitatem stabilitatemque toti potius aedificio, quam *partibus* eius *singulis* tueatur. Quod est in caussa, de qua loquimur, multo verius, quia Christus Dominus fundamenti virtut confieri voluite, ut portae inferi non praevaleant adversus Ecclesiam. Quod promissum divinum constat inter omnes de Ecclesia universa intelligi oportere, non de singulis eius partibus, quippe quae utique vinci inferorum impetu possunt, nonnullisque earum, ut vincerentur, singillatim evenit. Rursus, qui gregi praepositus est universo, eum non modo in oves dispersas, sed prorsus in multitudinem insimul congregatarum habere imperium necesse est. Num regat agatque pastorem

(1) *De Consideratione*, lib. II, cap. 8.

suum universitas ovium? Num successores Apostolorum, simul coniuncti, fundamentum sint, quo Petri successor, adipiscendi firmamenti caussâ innitatur? Profecto cuius in potestate sunt claves regni, ei ius atque auctoritas est non tantum in provincias singulares, sed in universas simul: et quo modo episcopi in regione quisque sua non solum privato cuique, sed etiam communitati vera cum potestate praesunt, ita Pontifices romani, quorum potestas cristianam rempublicam totam complecitur. omnes eius partes, etiam una collectas, subiectas atque obedientes habent potestati suae. Christus Dominus, quod iam dictum satis, Petro eiusque successoribus tribuit ut essent *vicarii* sui, atque eamdem in Ecclesia perpetuo gererent potestatem, quam ipsemet gesserat in vita mortali. Num Apostolorum collegium magistro suo praestitise auctoritate dicatur?.

Hanc vero, de qua dicimus, in ipsum episcoporum collegium potestatem, quam, sacrae litterae tam aperte enuntiant, agnoscere ac testari nullo tempore Ecclesia destitit. Illa sunt in hoc genere effata Conciliorum: «Romanum pontificem de omnium Ecclesiarum praesulibus iudicasse legimus: de eo vero quemquam iudicasse, non legimus (1).» Cuius rei ea ratio redditur, quod *auctoritate Sedis Apostolicae maior non est* (2). Quare de Conciliorum decretis Gelasius: «Sicut id quod prima Sedes non probaverat, constare non potuit, sic quod illa censuit indicandum, Ecclesia tota suscepit (3)». Sane Conciliorum consulta et decreta, rata habere vel infirmare semper romanorum Pontificum fuit. Conciliabuli Ephesini acta rescidit Leo magnus: Ari-

(1) Hadrianus II, *in Allocutione III* ad Synodum Romanam an. 869. Cf. Adtionem VII. Concilii Constantinopolitani IV.

(2) Nicolaus in epist. LXXXVI, Ad Michael. Imperat. —*Patet profecto Sedis Apostolicae, cuius auctoritate maior non est, iudicium a nemine fore retractandum, neque cuiquan de eius liceat iudicare iudicio.*

(3) Epis. XXVI. ad Episcopos Dardaniae, n. 5.

minensis, reiecit Damasus: Constantinopolitani, Hadrianus I; canonem vero XXVIII Concilii Chalcedonensis, quod assensu et auctoritate caruit Sedis Apostolicae, velut incassum quiddam constat iacuisse. Recte igitur in Concilio Lateranensi V Leo X statuit: «Solum romanum Pontificen, pro tempore existentem, tamquam auctoritatem super omnia concilia habentem, tam Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum, plenum ius ac potestatem habere, nedum ex sacrae Scripturae testimonio dictisque Patrum ac aliorum romanorum Pontificum, sacrorumque canonum decretis, sed propria etiam eorumdem Conciliorum confessione manifeste constat.» Sane claves regni caelorum uni creditas Petro, item ligandi solvendique potestatem Apostolis una cum Petro collatam, sacrae litterae testantur: at vero summam potestatem *sine Petro* et *contra Petrum* unde Apostoli acceperint, nusquam est testatum. Profecto a Iesu Christo nullo pacto accepere.—Quibus de caussis, Concilii Vaticani decreto, quod est de vi et ratione primatus Romani Pontificis, non opinio est invecta nova, sed vetus et constans omnium saeculorum asserta fides (1).

Neque vero potestati geminae eosdem subesse, confusionem habet administrationis. Tale quicquam suspicari, primum sapientia Dei prohibemur, cuius consilio est temperatio isthaec regiminis constituta. Illud praeterea animadvertendum, tum rerum ordinem mutuasque necessitudines perturbari, si bini magistratus in populo sint eodem gradu, neutro alteri obnoxio. Sed romani pontificis potestas summa est, universalis, planeque sui iuris; episcoporum vero certis circunscripta finibus, nec plane sui iuris: «Inconveniens est, quod duo aequaliter super eumdem gregem constituantur. Sed

(1) Sess. IV, cap. 3.

quod duo, quorum unus alio principalior est, super eamdem plebem constituantur, non est inconveniens; et secundum hoc super eamdem plebem immediate sunt et Sacerdos parochialis et Episcopus et Papa (1)». Romani autem Pontifices, officii sui memores, maxime omnium conservari volunt quidquid est in Ecclesia divinitus constitutum: propterea quemadmodum potestatem suam ea qua par est cura vigilantiaque tuentur, ita et dedere et dabunt constanter operam ut sua Episcopis auctoritas salva sit. Imo quidquid Episcopis tribuitur honoris, quidquid obsequii, id omne sibimetipsis tributum deputant. «Meus honor est honor universalis Ecclesiae. Meus honor est fratrum meorum solidus vigor. Tunc ego vere honoratus sum, cum singulis quibusque honor debitus non negatur (2)».

His quae dicta sunt, Ecclesiae quidem imaginem atque formam ex divina constitutione fideliter expressimus. Plura persecuti de unitate sumus; cuiusmodi hanc esse, et quo conservandam principio divinus actor voluerit, satis explicavimus. Quotquot divino munere beneficioque contigit, ut in sinu Eclesiae catholicae tamquam ex ea nati vivant, eos vocem Nostram apostolicam audituros, nom est cur dubitemus: *Oves meae vocem meam audiunc* (3). Atque hinc facile sumpserint quo et eruditantur plenius, et voluntate propensiore cum pastoribus quisque suis et per eos cum pastore summo coahereant, ut tutius queant intra ovile unicum permanere, fructuumque ex eo salutarium maiorem ubertatem capere. Verum aspicientibus Novis *in auctorem fidei et consummatorum Iesum* (4), cuius vicaria potestate, tametsi impares dignitati et muneri, fungimur, caritate eius inflammatur animus;

(1) S. Thomas *in IV. Sent.* dist. XVII, a. 4, ad q. 4, ad 3.
(2) S. Gregorius M. *Epistolarum* lib. VIII, epist. XXX, ad Eulogium.
(3) Ioan. X, 27.
(4) Hebr. XII, 2.

illudque de se a Crhisto dictum, de Nobismetipsis non sine caussa usurpamus: «Alias oves habeo, quae non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere, et vocem meam audient (1)». Nos igitur audire et caritati Nostrae paternae obsequi ne recusent, quotquot sunt, qui impietatem tam late fusam oderunt, et Iesum Christum Filium Dei, eumdemque servatorem generis humani agnoscunt et fatentur, sed tamen vagantur ab eius Sponsa longius. Qui Christum sumunt, totum sumant necesse est: «Totus Christus caput et corpus est: caput unigenitus Filius Dei, corpus eius Ecclesia: sponsus et sponsa, duo in carne una. Quicumque de ipso capite a Scripturis sanctis dissentiunt, etiamsi in omnibus locis inveniantur in quibus Ecclesia designata est, non sunt in Ecclesia. Et rursus, quicumque de ipso capite Scripturis sanctis consentiunt, et unitati Ecclesiae non conmunicant, non sunt in Ecclesia (2)». Ac pari studio ad eos provolat animus Noster, quos impietatis non funditus corrupit pestilens afflatus, quique hoc saltem expetunt, sibi patris esse loco Deum verum, terrae caelique opificem. Hi quidem apud se reputent ac plane intelligant, numerari se in filiis Dei nequaquam posse, nisi fratrem sibi Iesum Christnm simulque Ecclesiam matrem adsciverint. Omnes igitur peramanter, sumpta ex Augustino ipsa sententia, compellamus: «Amemus Dominum Deum nostrum, amemus Ecclesiam eius: illum sicut patrem, istam sicut matrem. Nemo dicat: ad idola quidem vado, arrectitios et sortilegos consulo, sed tamen Dei Ecclesian non relinquo: catholicus sum. Tenens matrem, offendisti patrem. Alius item dicit: absit a me, non consulo sortilegum, non quaero arreptitium, nom quaero divinationes sacrilegas, non eo

(1) Ioan. X, 16.

(2) S. Augustinus, *Contra Donatistas Epistola, sive De Unit. Eccl.* cap. IV, n. 7.

ad adoranda daemonia, non servis lapidibus: sed tamen in parte Donati sum. Quid tibi prodest non offensus pater, qui offensam vindicat matrem? Quid prodest si Dominum confiteris, Deum honoras, ipsum praedicas, Filium eius agnoscis, sedentem ad Patris dexteram confiteris, et blasphemas Ecclesiam eius?... Si haberes aliquem patronum, cui quotidie obsequereris; si unum crimen de eius coniuge diceres, num quid domum eius intrares? Tenete ergo, carissimi, tenete omnes unanimiter Deum patrem et matrem Ecclesiam (1).»

Plurimum misericordi Deo confisi, qui maxime potest animos hominum permovere, et unde vult' et quo vult, impellere, benignitati eius universos, quos in oratione spectavimus, vehementer commendamus. Caelestium vero donorum auspicem et benevolentia Nostrae testem vobis, Venerabiles Fratres, Clero populoque vestro Apostolicam benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum die XXIX Iunii, An. MDCCCLXXXXVI, Pontificatus Nostri decimo nono.

LEO PP. XIII:

AUSENCIA DEL PRELADO

Desde el lunes de la última semana se halla en el colegio de Estudios Superiores de Deusto nuestro Excmo. é Ilmo. Sr. Obispo, organizando con otros Rmos. Prelados la Asamblea religiosa que se celebrará el día 31 en la Iglesia parroquial de S. Vicente de Abando, para la reforma del canto litúrgico en España.

Gobierna la Diócesis durante la ausencia de S. E. I. el M I Sr. Provisor y Vicario general de la misma, Dr. D Ignacio Hernandez Rodriguez.

(1) *Enarratio in Psal. LXXXVIII*, sermo II, n. 14.

BUSQUE DE PARTIDA

Se interesa á los Rvdos. Curas, en especial de la provincia de Alava, para que procedan al busque de la partida de defunción de Basilio Lopez y Martí, quien, según informes, debió morir fusilado á fines del año 1874 ó principios del 75 en un pueblo de los de dicha provincia; remitiendo á la Secretaría de Cámara certificación de la mencionada partida caso de que sea habida.

SEMINARIO CONCILIAR

Curso académico de 1896 á 1897.

S. E. I. nuestro Reverendísimo Prelado se ha servido disponer lo siguiente:

La matrícula para el curso de 1896 á 1897 estará abierta en la Secretaría de Estudios del Seminario Conciliar del 15 al 30 de Septiembre.

Los exámenes de ingreso é incorporación de Latinidad y Estudios hechos en los establecimientos civiles se verificarán los dias 24, 25, 26 y 28 de Septiembre; y los extraordinarios de prueba de curso el 29.

El dia 1.° de Octubre se hará la inauguración del curso con las solemnidades de costumbre; á cuyo efecto los internos pernoctarán en el Seminario el 30 de Septiembre y los externos en la Ciudad.

Los que quieran cursar en clase de interno presentarán sus solicitudes debidamente documentadas antes del 15 de Septiembre.—Vitoria 28 de Agosto de 1896. —*El Rector*, Dr Juan R. Cenarruzabeitia.

ALUMNOS PREMIADOS EN EL CURSO DE 1895 A 1896

D. Pedro Barrenechea Berasátegui, Accesit en 1.º de Derecho Canónico.
» Manuel Gabanez Diaz de Tuesta, Accesit en 2.º de Teología lata.
» Anastasio Simón Simón, Premio en Lugares Teológicos.
» Arturo Tabar Ripa, Accesit en id. id.
» Patricio Lopez Mendoza, Premio en 2.º de Teología breve.
» Manuel Guinea Angulo, Premio en Metafísica.
» Melchor Beltran de Heredia Echeverría, Premio en Historia de España y Universal.
» Juan Ayerve Irastorza, Premio en 2.º de filosofía.
» Dionisio Landa Mendía, Accesit en 2.º id.
» Fermín Gonzalez García, Premio en Lógica.

SEMINARIO ECLESIASTICO DE AGUIRRE

Queda abierta, la matrícula para el curso académico de 1896 á 1897 desde el quince al treinta del presente més.—En las matrículas serán consignados los que hayan de estudiar los dos años primeros de Latin, el de Filosofía breve y el primero de Teología de la misma carrera.

Los que deseen entrar internos deberán solicitarlo en la forma acostumbrada antes del 24 y pernoctar en este Seminario el 30 del mismo mes.

Los exámenes extraordinarios de prueba de curso se verificarán en los dias 29 y 30.—Vitoria 1.º de Septiembre de 1896.—*El Rector*, Dr Ignacio de Lasquibar.

EJERCICIOS ESPIRITUALES

Relación nominal de los señores Sacerdotes que han practicado los Santos Ejercicios en la 1.ª Tanda.

D. Justo López de Arróyave,	Cura de S. Vicente,	Vitoria.
» Félix Landa,	Cura de Sta María,	id.
» Francisco Maestu,	Coadjutor de S. Vicente,	id.
» Ignacio Estenaga,	Capellán del Hospital Civil,	id.
» Cándido Ortiz,	Coadjutor de S. Miguel,	id.
» Eugenio L de Arróyave,	Catedrático del Seminario Conciliar,	id.
» Esteban Peñalba,	Coadjutor de S Miguel,	id.
» Bernardino Aberásturi,	Sacristan de S. Pedro,	id.
» Jenaro Angulo,	Id. de la Sta I. Catedral,	id.
» Francisco Diaz de Tuesta,	Capellán de las Desamparadas,	id.
» Francisco Gastañondo,	Id. de	id.

ARCIPRESTAZGO DE ARMENTIA.

D. Braulio Fernández Añastro,	Cura de Asteguieta.
» Anastasio Salazar,	Id. de Ajanguiz.
» Juan Murga,	Id de Apodaca,
» Juan Oleaga,	Id. de Zurbano,
» Luis Aguirre,	Id de Villafranca.
» Julián Cavia,	Id de Castillo.
» Claudio Gonzalez,	Id. de Ullíbarri Olleros
» Cándido Arrese,	Id. de Matauco.
» Luis Velasco,	Id. de Hueto-Abajo.
» Eugenio Lazcano,	Id de Martioda
» Santiago Landa,	Id. de Ullíbarri Viña.
» Hipólito Orruño,	Id. de Villodas.
» Antolin Alvarez,	Id de Abechuco.
» Raimundo Ruiz de Olano,	Id. de Durana.
» José Landa,	Id. de Betoño.
» Martín Fernandez de Luco,	Id. de Zumelzu.
» Eusebio Ruiz de Lezama,	Id. de Foronda.

ARCIPRESTAZGO DE GAMBOA.

D. Tomás Uruchurta,	Cura de Guevara.
» Ruperto Salazar,	Id. de Zuazo.

ARCIPRESTAZGO DE AYALA.

D. José María Barañano,	Cura de Llodio (Arcipreste)
» Francisco Ordeñana,	Coadjutor Llodio.
» Martín M. Olivares,	Cura de Sta. María de Llodio.
» Roque Aranzábal,	Id. de Izoria
» Juan Subijana,	Id. de Salmantón.
» Isidro Barrón,	Id. de Gujuli.
» Jerónimo Ruiz de Zárate,	Id. de Abornicano.

D. Félix Dolaraga,	Id. de Lezama.
» Manuel Pinedo,	Id. de Délica.
» Félix Gorostiaga,	Id. de Larrimbe.
» Pedro Amorrortu,	Coadjutor de Barambio.
» Pedro Olano,	Organista (Amurrio).
» Eleuterio Espinosa,	Cura de Lecamaña.

ARCIPRESTAZGO DE ALEGRIA.

D. Cipriano Múgica,	Cura de Acilu.
» Hilario Landa,	Id. de Langarica.
» Manuel Martinez,	Id. de Ullíbarri.
» Matias L. de Munain,	Id. de Erenchun.
» Evaristo Alegria,	Id. de Eguileta.
» Silverio Ortíz de Zárate,	Id. de Añua.

ARCIPRESTAZGO DE RIVERA.

D. Juan Guinea,	Cura de Manzanos.
» José Orive,	Id. de Rivaguda.
» Lorenzo Balujera,	Id. de Antezana.
» Donato Quintana,	Id. de Ereña.
» Cirilo Montejo,	Id. de Cárcamo.
» Manuel Pereda,	Id. de Fresneda.
» Salvador del Rio,	Capellán de Salinas.
» Victor Pinedo,	Cura de Turiso.
» José Torre,	Id. de Rivabellosa.

ARCIPRESTAZGO DE CUARTANGO.

D. Elías Murga,	Coadjutor de Guillarte.
» Santos Lopidana,	Cura de Montevite.
» Pantaleón Salazar,	Id. de Escota.

ARCIPRESTAZGO DE CIGOITIA.

D. Luis Latatur,	Cura de Murguia (Arcipreste).
» Julián Lafuente,	Id. de Amézaga.
» Marcos Sautu,	Capellán de Murguia.
» Vicente Lafuente,	Cura de Guillerna.
» Vicente Viteri,	Id. de Manurga.
» Anastasio Echazárraga,	Id. de Gopegui.
» León Larrea,	Id. de Acosta.
» Higinio Cadarso,	Id. de Murua.

ARCIPRESTAZGO DE SALVATIERRA.

D. Antonio M.ª Fernández Basterra,	Cura de Araya (Arcipreste).
» Juan Ibarreta,	Id. de Zalduendo.
» Manuel González,	Id. de Ilarduya.
» Gil Madinaveitia,	Id. de Eguilaz
» Félix Apodaca,	Id. de Larrea.
» Abundio Garagarza,	Id. de Arriola.
» Dionisio Ubera,	Id. de Zuazo.
» Santiago Mendía,	Id. de Salvatierra.
» Fermín Rituerto,	Id. de Eguilcor.
» Félix Mendizabal,	Id. de Ordoñana.

ARCIPRESTAZGO DE SANTA CRUZ DE CAMPEZO.

D. Samuel Picaza,	Cura de Sta. Cruz de Campezo.
» Benito Alonso,	Id. de Angostina.
» Félix Martinez,	Id. de Quintana.
» Valeriano L. de Alda,	Id. de Antoñana.
» Juan G. de Segura,	Id. de Orbiso.
» Julián Estivariz,	Capellán de de Sta. Cruz de Campezo.

ARCIPRESTAZGO DE ARCENIEGA.

D. Félix Rz. de Arcante,	Cap. del Santuario de Arceniega (Arcipreste)
» Amancio Alvarez,	Cura de Arceniega.
» Francisco Angulo,	Id. de Retes de Tudela.
» Sixto Adaro,	Id. de Zuazo,
» Gavino Recagorri,	Coadjutor de Oquendo.
» Francisco Martinez,	Cura de Llanteno.

ARCIPRESTAZGO DE MAESTU

D. Valentin Ortega,	Cura y Arcipreste de Maestu.
» Florencio Marigorta	Id. de Musitu.
» Julián D. de Heredia,	Id. de Sabando.
» Rufino Díaz,	Id. de Apellaniz.
» Ciriaco Ramón,	Id. de Vírgala.
» Prudencio Platero,	Id. de S. Vicente Arana.
» Rudesindo Vidau,	Id. de Contrasta.
» Julián Apellaniz,	Id. de Ugarte.

ARCIPRESTAZGO DE VALDEGOVÍA.

D. Juan Isasi,	Cura de Espejo, Arcipreste de Valdegovía.
» Dámaso Bringas	Id. de Bergüenda.
» Juan Zavala,	Id. de Rivera.
» Demetrio Torrecilla,	Id. de Sobrón.
» Blas Quintana,	Id. de Quintanilla.
» Bernabe Alonso,	Id. de Osma.
» Teodoro Santiago,	Id. de Nograro.
» José Sobrón,	Id. de Mioma.

ARCIPRESTAZGO DE LABASTIDA.

D. Francisco Salazar,	Cura de Labastida, Arcipreste.
» Basilio Salazar,	Id. de Peñacerrada.
» Ignacio Moraza,	Id. de Pipaón.

ARCIPRESTAZGO DE LAGUARDIA.

D. Isidoro Yániz,	Cura de Moreda.
» Nicolás Ilárraza,	Coadjutor de Oyón.
» Lucilo Blanco,	Cura de Labraza.
» Florentino Labastida,	Coadjutor de Laguardia.
» Paulino Lafuente,	Cura de Yécora,
» Felipe Palomares,	Id. de Lanciego.
» Victoriano Iradier,	Id. de Samaniego.
» Nicolás Respaldiza,	Id. de Leza.

ARCIPRESTAZGO DE VILLARREAL.

D. Serafin Azcasubi,	Cura y Arcipreste de	Villarreal.
» Juan Fernandez,	Id.	de Urbina.
» José Inchaurraga,	Id.	de Elosu.
» Martin Quintana,	Id.	de Olaeja.
» Fulgencio Bengoa,	Id.	de Ganzaga.
» Vicente Irasuegui,	Id.	de Ulivarri.
» Benigno Garay,	Id.	de Ascoaga.
» Leoncio Uribarren,	Id.	de Uncella.

D. Román Lasquibar	Coadjutor de Tolosa (Guipúzcoa).
» Martin Ararzabe.	Id. de id. (Guipúzcoa).
» Prudencio Bediaga,	Capellán de las Brígidas de Lasarte (Guipúzcoa)
» Vicente Otamendi,	Coadjutor de Olaberria (Guipúzcoa)
» Pedro Ellauri,	Id. Marquina Echevarria (Vizcaya).
» Ramón Picabea,	Presbitero,

Llamamos la atención de los Sres Curas hácia el siguiente decreto del Sínodo diocesano:

DECRETO CONSAGRANDO LA DIÓCESIS AL SAGRADO CORAZON DE JESÚS.

En testimonio de amor, de reconocimiento y de esperanza, CONSAGRAMOS nuestra Diócesis al Corazón sacratísimo de Jesús, y la colocamos bajo el amparo de su protección omnipotente y misericordiosa, suplicándole que la conserve siempre digna de su amor; ENCARGAMOS á todos los Párrocos que, el dia ocho del próximo Septiembre, se haga en todas las Iglesias parroquiales el acto de consagración, con la mayor solemnidad y ostentación posible, ante el Santísimo. Sacramento expuesto; y que esta consagración se renueve todos los años en igual dia, según la formula aprobada por Decreto de la S. C. R. en 22 de Abril de 1875, diciéndola con el pueblo.

(El acto de consagración se halla inserto en la página n.º 112 de las Constituciones Sinodales.)

SÓCIOS

DEL

Congreso Eucarístico Nacional de Lugo.

176 D. Francisco María de Ibarrolaza, Cura de SS. Juanes de Bilbao.
177 » Luis de Ortuzar. Pbro. de id.
178 D.ª Fidela de Iturriaga, vecina de id.
179 » Petra Iturriaga. id. id.
180 D Agustin Jáuregui, Arcipreste de Azpeitia.
181 » Manuel G. de Beovide, Cura de Zumaya.
182 » José Matías Balerdi, Coadj de id.
183 » Estanislao Echave, alcalde de id.
184 » Pedro M. de Gastañazatorre, Arcipreste de Durango
185 » Asensio Erdoiza, cura de Sta. María de id.
186 » Balbino de Garitaonandía, cura de Santa Ana de id.
187 D. José M.ª Orue, propietario de id.
188 » Pedro Arrizabalaga, Maestro de primera enseñanza.
189 D.ª Ignacia de Barrenechea, id.
190 » Luisa de Lejarza id.
191 D. Salustiano de Azurmendi, Coadj de id.
192 » Leandro de Celayeta, Pbro. id.
193 » Dámaso de Bernaola, Pbro. id.
194 » Juan de Egusquiza, Pbro. id.
195 » Fernando de Barturen, Pbro id.
196 » Abdón de Soloaga, id id.
197 » Guillermo de Goiria, id id.
198 » José M. de Bernaola, id id.
199 » Paulino José de Barrueta, cura de Mañaria.
200 » Críspulo de Barrueta, Coadj de id.
201 Fr. Blas de Aboitiz, Pbro.
202 D. Pedro Atucha, Pbro. de Elorrio.

203 D. Francisco de Belaustegui, Pbro.
204 » José C. Astarloa, Pbro.
205 » Julián de Arana, Pbro.
206 » Juan de Lazpita, Pbro.
207 » Pedro V. de Alzaga, Pbro.
208 » Liborio de Azumendi, Pbro.
209 » Casildo de Ania, Pbro.
210 » Francisco de Unzueta, Pbro.
211 D.ª Francisca de Pagaya, vecina de Abadiano.
212 » Josefa de Alazaga, id.
213 D. León de Aguado, Pbro.
Limosna de D. Ecequiel Echevarría, Pts. 3.
Id. de varios felgs. de Abadiano, 6'50.
214 Dr. D. José de Liñan y Eguizabal, Conde de D.ª Marina, Director de «El Basco».
215 D. Manuel Gabino Sein, cura de Oyarzun.
216 » José M. Sein, coadj. de id.
217 » Domingo Larrañaga, Coadj. de id.
218 » José Antonio Baráibar, Coadj. de id.
219 » Pedro Belderrain, Coadj. de id.
220 » Blas Pradere, cura de Albiztur.
221 » Juan Ocerin, propietario, de Orduña.
222 » Nicolás Ruiz de Zarate, id. id.
223 » Pedro P. Salcedo, Arcipreste de Ceberio.
224 » Eugenio Fontecha médico de Orozco.
225 M. I. Sr. Penitenciario de esta S. I. Catedral.
226 Superior del Colegio de Sta. M.ª de esta ciudad.
227 D. José Bidasolo, Notario de Elorrio.
228 » José Uriola, Capellán de Religiosas de Guernica Luno.
229 D.ª Vicenta Alvarez, residente en Orduña.
230 » Càndida Gonzalez, id. id.
231 D. José Isaac Echevarri Cap. de la Merced de Ajanguiz.
232 La Comunidad de dicho Convento.
233 D. Casimiro de Artola, Abogado, Durango.

234 D. Marcelino Goiria, Cura de Lanestosa.
235 » Ramón Zabala, propietario de Tolosa.
236 D.ª Florencia Esnarrizaga, id.
237 D José M. Zabala, id.
238 » Luis Zabala, id.
239 » Patricio Orcaiztegui, Arcipreste, de id.
240 » Félix Orella, Procurador. Vitoria.
241 D. Roque García, propietario, Bilbao.
242 D.ª Mercedes González Careaga, id.
243 D. Antonio de Arluciaga, id.
244 D ª Juana de Vial y Gómez, id.
245 D. José de Moronati y Zuazo, id.
246 » Galo Sautu y Pérez de Ibarra, id.
247 » Juan M. Perez y Poladera, id.
Limosna con el mismo fin, 1 peseta.
248 » León Fernandez Martinez, Ecónomo de Portugalete.
249 » Mateo Retuerto, Propietario, id.
250 » Pedro Langara, id.
251 » José Silvestre Palacios, Ingeniero, id.
252 » Félix de Echávarri, Propietario, id.
253 » Rafael de Chapa, Comerciante, id.
254 » Inocencio de Careaga Propietario, id.
255 » Fernando de Carranza, id.
256 » Andrés Salaverri id.
257 » Marcos Larrañaga, cofitero, id.
258 » Antonio Salazar, comerciante, id.
259 » Alfredo Escalante, propietario, id.
260 » Antonio de Arana, marino, id.
261 » Antonio Iturralde, Contratista de obras, id
262 » Ramón de Vicuña, Propietario, id.
263 » Juan Bautista Belarrinaga, marino, id.
264 R. P. Fr. Eusebio Lardizabal, Prior del Convento de Canónigos Agustinos de Oñate.

VITORIA.—Imp. y Librería de Cecilio Egaña, Postas 14.